

תפילה

הנושא הבא שנלמד לקראת לימוד החוברת 'מבוא למשנת הראיה ב' יהיה תפילה. בנושא זה נברר כמה נקודות ולאחר מכן נראה גישות של כמה מגדולי רבותינו בנושא התפילה. כפי שעשינו בתקופת לימוד מיוחדת זו, נביא אף מתורת החסידות.

ראשית נשאל - מהי תפילה?

המהר"ל בבאר הגולה (באר הרביעי פרק ב) מסביר שתפילה היא מלשון מחשבה – הוא מביא הוכחה מדברי רש"י על הפסוק 'ראות פניך לא פללתי' - "לא פללתי – לא מלאני לבי לחשוב מחשבה שאראה פניך עוד. פללתי לשון מחשבה כמו (ישעיהו טז) "הביאי עצה עשי פלילה". כוונתו של המהר"ל היא שתפילה היא מחשבה שמתרכזת בבקשת הטוב. כך הוא גם מסביר את כוונת חז"ל שאמרו שהקב"ה מתפלל – שהקב"ה מבקש טוב, רוצה טוב. מדברים אלה של המהר"ל רואים על מרכזיות הכוונה והמחשבה בתפילה:

"ומהו לשון תפילה? שכאשר תתבונן בלשון תפילה, הוא מלשון 'פלל', וכדכתיב (תהלים קו, ל) "ויעמד פנחס ויפלל", ודבר זה מפורסם. ולשון 'פלל' כמו שפירש רש"י על "ראות פניך לא פללתי" (בראשית מח, יא), שהוא לשון מחשבה... ונקראת התפילה מלשון 'פלל', שהוא לשון מחשבה, כי התפילה צריכה כוונה ומחשבה שיעשה השם יתברך חפצו ורצונו, ודבר זה נקרא 'תפילה', שרצונו ומחשבתו חפץ ומבקש הטוב. וזה שאמר 'מנין שהקב"ה מתפלל', מפני שהוא יתברך הטוב האמיתי, ורב חסד (שמות לד, ו), נקרא "חפץ בחסד", ומבקש הטוב. וזה שהוא יתברך מתפלל, רוצה לומר בקשת הטוב. והרי אין ענין התפילה רק בקשה, וזהו עצם לשון התפילה בכל מקום"

לעומתו הרש"ר הירש (בראשית יא, מח) מסביר אחרת את שורש המילה תפילה – מלשון שפיטה. הוא מסביר באופן עמוק את מהותו של השופט – ליצור את הדין שיאחד את הניגודים. כמו ש'בלילה' היא איחוד של תערובת לכדי מוצר אחד, למעלה מכך 'תפילה' היא אחדות הניגודים. בתפילה האדם שופט את עצמו ומחדיר בעצמו את יסודות הקדושה שמאחדים את אישיותו למגמה אחת – הקודש:

"בלל" קרוב ל"פלל". משמעות "בלל": לערב חומר בחומר אחר, עד שיהיו לחומר אחד. ולמעלה מזו משמעות "פלל" (= "בלל" בהוראה מוגברת): שפט. השופט מביא יסוד חדש אל הריב - מחוץ למסגרת בעלי הדין. הוא מחדיר יסוד זה לכל צדי המחלוקת, וכך מתיישב הריב; הניגודים מתקרבים אחד אל אחד והיו לאחדים בידיו. והרי זה בניגוד לתפיסה המקובלת. רגילים לדבר על "מאבק" בעלי הדין; השופט "פוסק" ומפריד בין הנאבקים, והדין הוא אפוא מפריד. לא כן בתפיסה היהודית: כאן העוול מפריד, והדין מאחד. וכך: "ויעמד פנחס ויפלל" (תהלים קו, ל). וכך גם "התפלל": להחדיר לעצמו את יסודות הקדושה, שנועדו לעצב כל יסוד אנושי. שעה שאדם מישראל מתפלל, הרי הוא נעשה שופט לעצמו.

משני הפירושים עולה דבר אחד – מטרתה של התפילה היא ריכוז והפנמה של הטוב האלוקי והקדושה. התפילה צריכה לחולל שינוי באדם ולחבר את כל הנטיות והצדדים שבתוכו אל הטוב והקודש.